

Сухомлин Віктор Борисович

проректор з соціально-економічного розвитку

Інституту підготовки кадрів Державної служби зайнятості України

ORCID: 0000-0001-9558-1968

e-mail: valentyana_zozulia@ukr.net

ОСОБЛИВОСТІ СТАНОВЛЕННЯ ДЕРЖАВНОЇ ПОЛІТИКИ У СФЕРІ ЗАЙНЯТОСТІ НАСЕЛЕННЯ: МЕТОДОЛОГІЯ ПРОБЛЕМИ

Здійснено аналіз становлення державної політики у сфері зайнятості населення; ідентифіковано структурно-функціональну роль держави у сфері формування та реалізації соціально-трудова відносин; класифіковано основні цілі, елементи, структурні рівні та комплекс заходів державної політики у сфері зайнятості; систематизовано основні функції сторін соціального партнерства, які забезпечують реалізацію відповідних заходів щодо забезпечення політики зайнятості; наведено основні технологічні прийоми реалізації цього виду політики, враховуючи національні особливості та відповідні показники економічного розвитку держави; охарактеризовано її інфраструктуру, яка забезпечує сталу динамічну рівновагу на ринку праці, що безпосередньо впливає на результативність державної політики у відповідній сфері; розроблено інструментарій регулювання та прогнозування ринку праці, який передбачає запровадження форм та методів управління системою зайнятості населення та регулювання трудових відносин, що слугує зниженню показників безробіття та підвищенню показників активної зайнятості населення серед різних демографічних груп.

Ключові слова: державна політика зайнятості; зайнятість населення; ринок праці; соціально-трудова відносини; соціально-трудова процеси; демографічні процеси; працездатне населення; безробіття, політика держави у сфері зайнятості; трудовий потенціал суспільства; соціальна політика держави; суспільно-корисна діяльність; індивідуальне та суспільне виробництва; державний сектор; приватний сектор; рівновага ринку праці.

Постановка проблеми. В умовах розвитку постмодерної держави та формування економіки нового типу стратегічну роль відіграє становлення державної політики у сфері зайнятості, яка повинна забезпечувати створення умов для раціональної зайнятості населення. Це безпосередньо обумовлено тим, що соціальна політика держави, основою якої є зайнятість населення, має рефреном забезпечити стабільну життєдіяльність суспільства, утвердження динамічних показників мінімізації безробіття та досягнення збалансованого добробуту. З огляду на це, артикулюється доцільність комплексного вирішення проблем зайнятості населення, яка “передбачає координації зусиль органів публічної влади всіх рівнів, взаємодію механізмів державного регулювання та ринкового саморегулювання, використання фінансових можливостей бюджетів,

позабюджетних фондів, громадських об'єднань, які б слугували економічній та соціальній ефективності відповідних програм зайнятості” [1].

Аналіз останніх досліджень і публікацій. У контексті аналізу методології становлення державної політики у сфері зайнятості населення на особливу увагу заслуговує систематизація основних дослідницьких підходів щодо її визначення. Відтак, В. Кушин державною політикою зайнятості вважає “сукупність заходів, спрямованих на стимулювання залучення та ефективного функціонування індивідуумів у сфері праці для досягнення цілей суспільства” [2]. Виходячи із цього, державна політика у сфері зайнятості – це система заходів “прямого державного та безпосереднього впливу на трудову сферу (ринок праці) для досягнення поставлених цілей” [3]. З огляду на це, державна політика у сфері зайнятості населення є багаторівневим процесом врегулювання відповідних процесів у цій сфері, включаючи відповідні структурні рівні, серед яких:

– *макрорівень*, який забезпечує стратегічне вирішення проблем зайнятості, на якому органи публічної влади виконують функції, до яких належать: узгодження цілей і пріоритетів політики зайнятості з економічною, соціальною, демографічною та міграційною політикою; узгодження системи цілей і пріоритетів політики зайнятості з фінансово-кредитною, структурною, інвестиційною та зовнішньоекономічною політикою; вироблення політики працевлаштування та соціальної підтримки незайнятого населення;

– *регіональний рівень*, що передбачає запровадження основних напрямків реалізації державної політики у цій сфері на мікрорівні й активну участь та сприяння регіонів щодо реалізації пріоритетів своєї політики в межах своїх компетенцій щодо реалізації соціальної політики, включаючи забезпечення реалізації таких напрямків у сфері зайнятості населення: розвиток системи підготовки та перепідготовки населення (насамперед тимчасово незайнятого); вдосконалення інформаційного забезпечення (включаючи комп'ютеризацію); забезпечення пристосованими приміщеннями і підготовленими кадрами центрів зайнятості; цільова підтримка робочих місць для стримування вивільнення працівників; підвищення ефективності реєстрації, працевлаштування та соціальної підтримки безробітних; підтримка на ринку праці біженців і вимушених переселенців, громадян із обмеженою працездатністю, довго безробітних, жінок, молоді та підлітків та інших соціально незахищених груп населення; організація громадських та тимчасових робіт;

– *місцевий рівень*, який забезпечує практичну й безпосередню діяльність щодо працевлаштування населення, виплат по безробіттю, навчанню [4].

Враховуючи наведені вище рівні, доцільно відзначити, що кожна держава реалізує свою політику зайнятості, враховуючи її національні особливості та показники економічного розвитку, не допускаючи при цьому соціальної дискримінації у ставленні до будь-яких категорій громадян. У цьому відношенні передусім йдеться про надання державою відповідних нормативних гарантій щодо надання права на працю і захисту інтересів безробітних громадян. Державна

політика у цьому напрямку включає такі пріоритети, серед яких: безкоштовна професійна підготовка і перепідготовка за скеруванням служби зайнятості; компенсація витрат, пов'язаних із скеруванням на роботу в інший регіон за рекомендацією служби зайнятості; виплата допомоги по безробіттю; можливість укладати трудові контракти на участь у громадських роботах тощо [5]. З огляду на це, державна політика у сфері зайнятості у такий спосіб, запроваджуючи відповідні програми з перепідготовки та підвищення кваліфікації персоналу та реалізації відповідних програм із інформування громадян про попит на відповідні професії та вільні вакансії, спрямована на зниження показників безробіття.

Значний інтерес щодо методологічної ідентифікації становлення державної політики зайнятості становить концепція американського вченого *К. Макконелла*, який її доцільність вбачає “у реалізації політики сприяння реалізації прав громадян на повну, продуктивну та вільно вибрану зайнятість” [6]. З огляду на це, основним спрямуванням державної політики зайнятості в межах цієї концепції є реалізація “багатоманітних елементів соціально-економічних умов раціонального та продуктивного використання наявного трудового потенціалу суспільства” [7]. Державна політика у сфері зайнятості з метою гарантування повної, продуктивної та вільно обраної зайнятості має здійснювати низку заходів, до яких дослідник відносить: розробку заходів фінансово-кредитної, інвестиційної та податкової політики, спрямованих на раціональне розміщення продуктивних сил, підвищення мобільності трудових ресурсів, розвиток тимчасової та самостійної зайнятості, заохочення застосування гнучких режимів праці та інших заходів, що сприяють збереженню і розвитку системи робочих місць [8].

Виокремлення невіршених раніше частин загальної проблеми.

У сучасних умовах суспільного розвитку держава має залишити за собою координуючу і регулюючу функції щодо забезпечення належного функціонування сфери зайнятості населення та подолання безробіття. Такий контекст спонукає державу відмовитись від централізованого управління, аби відповідним чином сформувану нову модерну систему регулювання зайнятості, головними технологічними ланками якої було б розроблення відповідних законів, програм стимулювання зайнятості, укладення відповідних угод між сторонами соціального партнерства щодо формування соціально-трудових відносин на національному та регіональному рівнях. Саме суб'єкти соціально-трудових відносин мають визначати структуру та основні напрямки зайнятості населення, методику підготовки трудового потенціалу та підвищення його конкурентоспроможності на внутрішньому та глобальному ринках праці. У такій системі відносин держава набуває стратегічно-технологічного статусу – забезпечення координації соціально-трудових відносин між відповідними суб'єктами сфери зайнятості та створення відповідних рамкових умов для результативності налагодження та стабільності функціонування таких відносин.

Мета статті – здійснити теоретико-методологічний аналіз становлення державної політики у сфері зайнятості населення. Досягнення цієї мети

обумовлює вирішення певних завдань, а саме: ідентифікувати структурно-функціональну роль держави у сфері формування та реалізації соціально-трудоових відносин, класифікувати основні цілі, елементи, структурні рівні та заходи державної політики у сфері зайнятості, систематизувати основні функції сторін соціального партнерства, які забезпечують реалізацію відповідних заходів щодо забезпечення політики зайнятості, обґрунтувати основні технологічні прийоми реалізації цього виду політики, враховуючи національні особливості та відповідні показники економічного розвитку держави, охарактеризувати її інфраструктуру, яка забезпечує сталу динамічну рівновагу на ринку праці, що безпосередньо впливає на результативність державної політики у відповідній сфері.

Виклад основного матеріалу. Артикулюючи функціональну роль держави щодо забезпечення зайнятості населення, доцільно виходити із аналізу *Конвенції Міжнародної організації праці про сприяння зайнятості й захисту від безробіття* (1988 р.), якою передбачено, що “держави, які до неї приєдналися, всіма відповідними засобами здійснюватимуть політику сприяння повній, продуктивній і вільно обраній зайнятості” [9]. Виходячи з цього, кожна держава має здійснювати активну соціально-економічну політику, спрямовану на задоволення потреб у добровільному виборі виду діяльності, стимулювання створення нових робочих місць і розвитку підприємництва. Це, своєю чергою, передбачає запровадження державою комплексу заходів щодо забезпечення зайнятості населення, серед яких:

- інвестиційні та податкові заходи, спрямовані на раціональне розміщення продуктивних сил, підвищення мобільності трудових ресурсів, заохочення підприємництва, створення нових технологій, нових малих підприємств, застосування гнучких режимів праці (скорочення робочого дня, роботи вдома тощо), що сприяють збереженню і розвитку системи робочих місць;

- забезпечення прав та інтересів працівників через удосконалення законодавства про зайнятість населення і працю, створення сприятливих умов на виробництві;

- проведення аналітичних і наукових досліджень економічної структури і прогнозування зміни якості й розподілу робочої сили;

- регулювання зовнішньоекономічної діяльності в частині залучення і використання іноземної робочої сили на основі квотування й ліцензування, а також забезпечення своїм громадянам права працювати за кордоном;

- сприяння (з боку підприємств, установ і організацій усіх форм власності) при потребі створенню додаткових робочих місць, а також поліпшенню умов праці в суспільному виробництві [10].

З метою реалізації цих заходів держава має здійснювати структурну координацію діяльності у напрямку реалізації державних та територіальних програм зайнятості населення, активізуючи активне залучення до функціонування цієї сфери діяльність відповідних спеціальних фондів, профспілок, підприємств та організацій. З огляду на це, у контексті ідентифікації сутності

державної політики у сфері зайнятості населення доцільно класифікувати основні функції держави як суб'єкта ринкових відносин. До таких функцій належать:

- *соціально-економічні*, які передбачають створення робочих місць, що, своєю чергою, забезпечує повну зайнятість на ринку праці;
- *законодавчі*, що забезпечують розробку юридичних норм і правил, які регулюють систему ринкових відносин;
- *захисні*, які виражаються в захисті суб'єктів ринку праці;
- *рольові*, що пов'язують із функціями, які виконують роботодавці у сфері створення робочих місць та блокування процесів безробіття [11].

Реалізація таких функцій передбачає формування інфраструктури забезпечення зайнятості населення, яка б включала сукупність інститутів, які б слугували розвитку системи зайнятості населення і у такий спосіб сприяли б досягненню рівноваги попиту і пропозиції на ринку праці шляхом реалізації конституційного права громадян на вільну працю.

Відтак основним об'єктом державної політики у сфері зайнятості є регулювання відносин, які передбачають формування соціального партнерства, між суб'єктами якого структурно розділені функції за принципом: 1) держава (найвищий орган); 2) підприємства (роботодавці); 3) профспілки. Кожен із цих суб'єктів володіє власним функціональним інструментарієм, так, зокрема, основними функціями *держави* є: створення законодавчих актів, які передбачають дотримання за гарантуванням оплати праці, умов праці, зайнятості та соціального захисту. До основних функцій *підприємств* (роботодавців) належать: створення сприятливих умов для праці; розширення зайнятості; забезпечення продуктивної діяльності, збільшення долі оплати праці (забезпечення комфортного виробничого процесу для працівників). Функціями профспілок є: запровадження комплексу зобов'язань, пов'язаних із захистом соціальних та економічних інтересів для своїх працівників (забезпечують інтереси працівників від можливого посягання з боку контролюючих структур) [12]. Суттєвою методологічною похибкою при цьому є той факт, що із цієї системи тривіально "випадають" трудові ресурси як головний рівноправний суб'єкт соціального партнерства, що діаметрально знижує його результативність у напрямку формування стабільних соціально-трудова відносин.

У межах аналізу становлення державної політики зайнятості доцільно виходити із артикулювання важливості формування та реалізації трудових відносин для сучасної соціально орієнтованої сервісної держави. Основним каталізатором формування таких відносин є сфера зайнятості населення, яка на передній план висуває методологію обґрунтування складових елементів її державного регулювання, що дає змогу чітко простежити функціональну роль держави у цьому процесі. До цих елементів *С. Рябухін* відносить такі:

- *забезпечення соціального партнерства з боку держави* (ґрунтуючись на принципі рівноправних сторін) – держава повинна підтримувати і сприяти розвитку трудових відносин так само, як і сфера праці та зайнятості повинна давати певну зворотну віддачу;

– *взаємна зацікавленість* – держава має бути зацікавленою в діяльності управління сферою праці, оскільки така діяльність є підструктурою основної системи управління, від повноцінного функціонування якої залежить розвиток усього механізму управління загалом. Зворотно сфера праці і зайнятості населення так само може і повинна бути зацікавлена в діяльності держави як основної структури управління, адже від цієї віддачі залежить функціонування сфери та її подальший розвиток. Унаслідок цього формується взаємозалежний союз, взаємна зацікавленість сторін, що є необхідним аспектом для розвитку діяльності і структури кожної з них;

– *відповідальність за виконання прийнятих рішень* – держава несе певну відповідальність перед організованими сферами систем управління. Будь-яка, навіть непряма, помилка може призвести до деморалізації і винищення системи, саме в інтересах кожного із них слугувати розвитку системи сучасного управління, попереджуючи можливість виникнення помилки. Сектор управління сферою праці і зайнятості населення є особливо чутливим до зовнішніх впливів, адже безпосередньо пов'язаний із людськими ресурсами, які забезпечують трудовий потенціал держави [13].

Реалізація кожного із цих елементів, які визначають функціональну роль держави у сфері зайнятості, передбачає запровадження комплексу інституційних заходів щодо врегулювання соціально-трудова відносин у цій сфері. З цього приводу такими інституційними заходами пропонує вважати відповідний інституційний вплив, який забезпечує держава як гарант стабільності функціонування та розвитку сфери праці та зайнятості і який здійснюється за відповідними напрямками: соціальний розвиток; соціальне обслуговування; соціальний захист працівників; розробка та запровадження різних законів про соціальне партнерство [14]. Відтак, якщо в межах хоча б однієї сторони соціального партнерства виникає конфлікт, то держава, з огляду на це, вимушена продемонструвати свою активну роль щодо попередження чи локалізації відповідної проблемної ситуації.

Інакше, якщо у держави відсутня результативна політика зайнятості населення і вона декларує певну пасивність у вирішенні відповідних проблем, неминучим є виникнення відповідних ситуацій, які стосуються: порушення права вільного вибору професії; порушення права отримувати належну освіту; порушення прийнятних умов праці; невідповідного фіксування заробітної плати фахівців; відсутності необхідного соціального забезпечення [15]. З метою вирішення таких проблемних ситуацій у сфері зайнятості К. Сайменс звертає увагу на доцільності запровадження методу демократизації соціально-трудова відносин, який у більшості держав продемонстрував перехід від бюрократичної структури управління до багаторівневого мережевого структурного управління. Основну перевагу цього методу вчений вбачає у “відсутності в його структурі проміжних ланок, завдяки чому процес прийняття рішень відбувається набагато швидше та ефективніше” [16]. Метод демократизації соціально-трудова

відносин забезпечує залучення працівників до реалізації сервісних та управлінських функцій, що слугує результативності реалізації відповідних завдань у сфері зайнятості і певним чином призводить до “розвантаження” держави від надмірних функцій її централізації. Йдеться, передусім, про демократизацію організаційних структур та про мотивацію працівників щодо участі у процесах державної політики у сфері зайнятості населення.

На особливу увагу в межах цього дослідження заслуговує концепція *С. Калашикіова*, в межах якої ідентифіковано стратегічні цілі державної політики сприяння зайнятості населення, якими вчений вважає: формування умов збалансованого розвитку територіальних ринків праці, зниження показників трудової мобільності населення; подолання структурного дисбалансу між попитом та пропозицією; відповідність структури трудового потенціалу потребам реформування економіки; тотальне зниження рівня структурного безробіття [17]. Запровадження стратегічних цілей державної політики сприяння зайнятості населенню, будучи одним із пріоритетних завдань соціально-економічного розвитку держави, дасть змогу подолати регіональну нерівність у структурі зайнятості населення окремих територій, що у такий спосіб допоможе здолати відповідний розрив у соціально-економічному розвитку регіонів, що тим самим забезпечить сталу динамічну рівновагу на ринку праці.

Важливе методологічне значення у контексті аналізу становлення державної політики у сфері зайнятості населення відіграє також концепція *У. Базелера*, в межах якої вченим розроблено інструментарій регулювання та прогнозування ринку праці шляхом запровадження форм та методів управління системою зайнятості населення та регулювання трудових відносин, що у такий спосіб слугує зниженню показників безробіття та підвищенню показників ефективності реалізації основних напрямків діяльності різних соціально-демографічних груп. Відповідно до цього, основним призначенням державної політики у сфері зайнятості населення є формування та реалізація механізмів узгодження інтересів роботодавців (які формують попит на працю) та найманої робочої сили (тих, хто безпосередньо надає послуги робочої сили). У такий спосіб державна політика у сфері зайнятості, забезпечуючи формування трудових відносин між різними суб'єктами сфери зайнятості населення, слугує досягненню відповідної рівноваги між усіма суб'єктами ринку праці, які забезпечують збалансовану зайнятість населення. При цьому доцільно відзначити, що концептуальність і технологічність державної політики у сфері зайнятості населення має враховувати основні елементи ринку праці (суб'єкти ринку праці), до яких належать: сукупна пропозиція, яка включає в себе всіх осіб, які належать до категорії економічно активного населення, та сукупна пропозиція, яка включає потребу в найманій робочій силі [18]. З огляду на це, суб'єктами ринку праці, які забезпечують належне функціонування сфери зайнятості населення, є: 1) наймані працівники (їх об'єднання, профспілки), всі

ті, хто продає свою робочу силу на ринку праці; 2) роботодавців (підприємці) та їх союзи, держава та її органи – всі ті, хто наймає на роботу працівників [19].

Висновки і перспективи подальших розвідок. Отже, здійснений нами аналіз становлення державної політики у сфері зайнятості населення дав змогу чітко ідентифікувати структурно-функціональну роль держави у сфері формування та реалізації соціально-трудова відносин, на підставі чого класифіковано основні цілі, елементи, структурні рівні та комплекс заходів державної політики у сфері зайнятості, систематизовано основні функції сторін соціального партнерства, які забезпечують реалізацію відповідних заходів щодо забезпечення політики зайнятості, наведено основні технологічні прийоми реалізації цього виду політики, враховуючи національні особливості та відповідні показники економічного розвитку держави, охарактеризовано її інфраструктуру, яка забезпечує сталу динамічну рівновагу на ринку праці, що безпосередньо впливає на результативність державної політики у відповідній сфері. На цій основі розроблено інструментарій регулювання та прогнозування ринку праці, який передбачає запровадження форм та методів управління системою зайнятості населення та регулювання трудових відносин, що слугує зниженню показників безробіття та підвищенню показників активної зайнятості населення серед різних демографічних груп. Саме цей аспект і закладає перспективи подальшого розроблення цієї проблематики у контексті сучасних дослідницьких підходів у межах галузі знань публічне управління.

Список використаної літератури

1. Shaw I., Greene J., Mark M. The Sage hand book of evaluation. Thous and Oaks, CA : Sage Publications, 2006. P. 177.
2. Кушин В. И. Государственное регулирование рыночной экономики. Москва : Изд-во РАГС, 2006. С. 121.
3. Там же. С. 137.
4. Там же. С. 199, 200.
5. Долан Э. Дж. Макроэкономика. Санкт-Петербург : Питер, 2005. С. 177.
6. Макконелл К. Л., Брю С. Л. Экономикс: принципы, проблемы и политика. Москва : Республика, 2002. С. 177.
7. Там же. С. 213.
8. Там же. С. 217.
9. Конвенція про сприяння зайнятості та захист від безробіття № 168 від 21.06.1988 р. URL : http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/993_182 (дата звернення: 23.09.2018).
10. Таланова А. В. Рынок труда и занятость населения // Экономика и менеджмент инновационных технологий. 2014. № 4. URL : <http://ekonomika.snauka.ru/2014/04/4834> (дата обращения: 23.09.2018).
11. Макконелл К. Л., Брю С. Л. Экономикс... С. 160.
12. Мовин С. А. Проблемы реализации политики содействия занятости населения в регионах // РЭЖ. 2005. № 2. С. 41.
13. Рябухин С. Н. Региональная политика занятости // Социальная политика. 2004. № 6. С. 57, 58.

14. Griffiths B., Emery C., Akehurst R. Economic evaluation in rheumatology: A necessity for clinical studies // *Anna lsof the Rheumatic Diseases*. 1995. № 54(11). P. 863.

15. Chen H. T. Practical program evaluation: Assessing and improving planning, implementation, and effectiveness. Thous and Oaks, CA : Sage, 2005. P. 133.

16. Cede fop. Futures kill supply in Europe: medium-term for catsup to 2020 : synthesis report. Luxembourg : Publications Office, 2009. URL : http://www.cedefop.europa.eu/etv/Upload/Information_resources/Bookshop/546/4086_en.pdf [date of using: 17.8.2012].

17. Калашников С. Развитие рынка труда – неотъемлемый элемент государственной политики // *Человек и труд*. изд. 5-е. 2007. С. 231.

18. Базелер У. Основы экономической теории. Санкт-Петербург, 2000. С. 74.

19. Там же. С. 81.

Статтю подано: 13.08.2018

Статтю схвалено: 17.09.2018

Sukhomlyn Volodymyr Borysovych

Vice-recfor for social-economic development

Ukrainian State Employment Service Training Institute

ORCID: 0000-0001-9558-1968

e-mail: valentyna_zozulia@ukr.net

FEATURES OF STATE POLICY IN THE FIELD OF EMPLOYMENT OF POPULATION: METHODOLOGY OF THE PROBLEM

Problem setting. In conditions of the development of a postmodern state and the formation of a new type of economy, the formation of a state employment policy aimed at ensuring the creation of conditions for rational employment of the population plays a strategic role. This is directly because the social policy of the state, which is employment of the population in the center of, has a refrain to ensure stable livelihoods of society, the adoption of dynamic indicators of minimizing unemployment and achieving a balanced welfare. In view of this, the expediency of a comprehensive solution of problems of employment of the population is articulated.

An analysis of recent research and publications where the solution of this problem was initiated and which the author relies on. In the context of the analysis of the methodology for the formation of public policy in the field of employment, destabilization of the main research approaches deserves special attention.

Recent research and publications analysis. In today's conditions of social development, the state should retain coordinating and regulating functions in order to ensure the proper functioning of the sphere of employment of the population and overcoming unemployment. Such context prompts the state to abandon centralized management in order to form a new modern system of employment regulation, which main technological units would be the development of relevant laws, programs for stimulating employment, the conclusion of appropriate agreements between the parties of the social partnership concerning the formation of social and labor relations at national and regional levels. Namely the subjects of social and labor relations that must determine the structure and basic directions of employment of the population, the methodology of training of labor potential and increase its competitiveness in the

domestic and global labor markets. In such a system of relations, the state acquires a strategic and technological status - ensuring coordination of social and labor relations between the relevant actors in the sphere of employment and creating the appropriate framework conditions for the effectiveness of the establishment and stability of the functioning of such relations.

Highlighting previously unsettled parts of the general problems. The paper objective is to carry out a theoretical and methodological analysis of the formation of public policy in the field of employment of the population.

Paper main body. The main object of the state policy in the field of employment is the regulation of relations, which foresees the formation of social partnership between its subjects functions structurally are divided according to the principle: 1) states (the highest authority); 2) enterprises (employers); 3) trade unions. Each of these subjects has its own functional toolkit.

Measures for ensuring employment: investment and tax measures aimed at the efficient allocation of productive forces, increased labor mobility, entrepreneurship promotion, the creation of new technologies, new small enterprises, the application of flexible labor regimes (reduction of working hours, work at home, etc.) which contribute to the preservation and development of the system of workplaces; ensuring the rights and interests of employees through the improvement of legislation concerning employment of the population and labor, creation of favorable conditions at work; conducting analytical and scientific researches of the economic structure and forecasting changes in the quality and distribution of labor force; regulation of foreign economic activity in terms of attracting and using foreign labor force on the basis of quotation and licensing, as well as providing their citizens with the right to work abroad; assistance (on behalf of enterprises, institutions and organizations of all forms of ownership) if necessary, creation of additional workplaces, as well as improvement of working conditions in social production.

Conclusions of the research and prospects for further studies. Thus, our analysis of the state policy in the field of employment made it possible to clearly identify the structural and functional role of the state in the field of formation and implementation of social and labor relations, on their basis the main objectives, elements, structural levels and a set of measures of state policy in the field of employment are classified, the main functions of social partnership parties are systematized, which ensure implementation of appropriate measures to ensure employment policy, the main technologies of implementation of such kind of policies are presented, taking into account national peculiarities and corresponding indicators of economic development of the state, its infrastructure is defined which provides a stable dynamic balance in the labor market, which directly influences the effectiveness of the state policy in the relevant sphere. On this basis, the toolkit for regulation and forecasting of the labor market was elaborated, which foresees the introduction of forms and methods for managing the employment of the population system and regulating labor relations, which serves to reduce unemployment rates and increase the rates of active employment among different demographic groups. This aspect lays the prospects for further development of this issue in the context of modern research approaches within the field of knowledge of public administration.

Key words: state employment policy; employment of the population; labor market; social and labor relations; social and labor processes; demographic processes; able-bodied population; unemployment; state policy in the field of employment; labor potential of society;

social policy of the state; socially useful activity; individual and social production; public sector; private sector; labor market equilibrium.

References

1. Shaw, I., Greene, J., Mark, M. (2006). *The Sage hand book of evaluation*. Thous and Oaks, CA: Sage Publications Inc. 590 p.
2. Kushyn, V. Y. (2006). *Gosudarstvennoe regulirovanie ryinochnoy ekonomiki*. Moskva: Izd-vo RAHS. pp. 121 [in Russian].
3. Ibid. pp. 137.
4. Ibid. pp. 199, 200.
5. Dolan, Ye. Dzh. (2005). *Makroekonomika*. Sankt-Peterburg: Piter. pp. 177 [in Russian].
6. Makkonell, K. L., Briu S. L. (2002). *Ekonomiks: printsipy, problemy i politika*. Moskva: Respublika. pp. 177 [in Russian].
7. Ibid. pp. 213.
8. Ibid. pp. 217.
9. Konventsiia pro spriannia zainiatosti ta zakhyst vid bezrobittia. (1988). URL : http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/993_182 [in Ukrainian].
10. Talanova, A. V. (2014). Rynok truda i zaniatostr naseleniya. *Ekonomika i menedzhment innovatsionnykh tekhnologiy*, № 4. URL : <http://ekonomika.snauka.ru/2014/04/4834> [in Russian].
11. Makkonell, K. L., Briu, S. L. (2002). *Ekonomiks...* pp. 160.
12. Movyn, S. A. (2005). Problemy realizatsyi politiki sodeistviia zaniatosti naseleniia v regionakh. *REZh*, № 2, pp. 41 [in Russian].
13. Riabukhin, S. N. (2004). Rehionalnaia politika zaniatosti. *Sotsialnaia politika*, № 6, pp. 57, 58 [in Russian].
14. Griffiths, B., Emery, C., Akehurst, R. (1995). Economic evaluation in rheumatology: A necessity for clinical studies. *Anna lsof the Rheumatic Diseases*, № 54(11), pp. 863.
15. Chen, H. T. (2005). *Practical program evaluation: Assessing and improving planning, implementation, and effectiveness*. Thous and Oaks, CA: Sage. pp. 133.
16. Cede fop. Futures kill supply in Europe: medium-term for catsup to 2020: synthesis report. (2009). Luxembourg: Publications Office. URL : http://www.cedefop.europa.eu/etv/Upload/Information_resources/Bookshop/546/4086_en.pdf.
17. Kalashnikov, S. (2007). Razvitie ryinka truda – neot'emlemyiy element gosudarstvennoy politiki. In *Chelovek i trud*. (5th ed.). pp. 231 [in Russian].
18. Bazeler, U. (2000). *Osnovy ekonomicheskoi teorii*. Sankt-Peterburg. pp. 74 [in Russian].
19. Ibid. pp. 81.

Paper submitted: 13.08.2018

Paper accepted: 17.09.2018

Цитування: Сухомлин В. Б. Особливості становлення державної політики у сфері зайнятості населення: методологія проблеми // Ефективність державного управління : зб. наук. пр. Вип. 3 (56) : у 2 ч. Ч. 1 / за заг. ред. чл.-кор. НАН України В. С. Загорського, доц. А. В. Ліпенцева. Львів : ЛРІДУ НАДУ, 2018. С. 158—168.

Citation: Sukhomlyn, V. B. (2018). Osoblyvosti stanovlennia derzhavnoi polityky u sferi zainiatosti naselennia: metodolohiia problemy. *Efficiency of Public Administration*, Issue 3(56), pp. 158-168.